

Onsdagen den 10 Februari 1869.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Justerades fem protokollsutdrag för den 6 dennes och protokollet för den 30 sistlidne Januari.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 1, angående godtgörande genom Riksgäldskontoret af de utaf Statskontoret förskjutna riksdagskostnader.

Herr vice Talmannen: Då vid ett föregående plenisammanträde framställning hos Kammaren gjordes angående det för Kammaren erforderliga antalet notarier och kanslistor, blef tillika omförmäldt att komiterade för tillsättande af kanslipersonal och vaktbetjening uppskjutit pröfningen af det förslag, som Grefve af Ugglas framställt, om anställande af särskilde kontrollanter öfver protokollsföringen, till dess, efter motionstidens utgång, behovet deraf kunde närmare bedömas.

Detta förslag har nu varit föremål för komiterades öfverläggning och då det ansetts kunna blifva af verkligt gagn om sådane tjenstemän med nödiga insigter och erfarenhet blefve anställda i ändamål att följa diskussionens gång och medelst anteckningarne derom utöfva kontroll öfver verbalprotokollens riktiga uppfattning, så har man trott det vara skäl att tillstyrka, att tvänne sådana protokollsförande, utöfver det antal notarier som redan antagits, blefve anställda; Och får jag i öfverensstämmelse med denna åsigt hemställa, att Kammaren ville godkänna det förslag, att två protokollsförande eller förste notarier för kontrollerande af de stenografiska protokollen måtte få antagas från och med den 15 innevarande månad.

Sedan Kammaren, uppå gjord proposition, till denna hemställan lemnat bifall, tillkännagaf Herr Grefven och Talmannen, att han och de ledamöter, som blifvit utsedde för att tillsätta Kammarens kansli

och vaktbetjening, hade, under förutsättning att Kammaren komme att, på sätt som skett, bifalla den af Herr vice Talmannen nyss gjorda hemställan, antagit Kammarherren Gustaf Fahnehjelm och t. f. Sekreteraren i Kongl. Krigshofrätten Oscar Robert Themptander till förste notarier i Kammarens kansli från och med den 15 dennes.

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 3 och 6 dennes bordlagda memorial, N:o 4, angående en till Stats-Utskottet remitterad motion om biskopsembetenas indragning.

Sedan undertecknad tillkännagifvit, att, enligt ett utaf sekreteraren i Andra Kammaren meddeladt intyg, nämnde Kammare, vid den 6 dennes skedd föredragning af Stats-Utskottets förevarande Memorial N:o 4, beslutat att, med godkännande af Stats-Utskottets åtgärd att återlemna den i Memorialet omförmälda motionen, hänvisa densamma till behandling af Lag-Utskottet; anmälde sig och yttrade:

Herr vice Talmannen: Visserligen lemna motionen rum för den anmärkning, att densamma innefattar två skiljaktiga ämnen, nemligen frågan om biskopsembetenas indragning och frågan om prebendepastoratens förseende med egna kyrkoherdar och förvandling till konsistoriela gäll, men då den Kammare, der motionen blifvit väckt, icke ansett denna omständighet utgöra hinder för remiss, så torde denna anmärkning äfven här kunna lemnas å sido. Hvad beträffar Stats-Utskottets anmärkning att frågan vore af beskaffenhet att tillhöra Konstitutions-Utskottets handläggning, så kan i det afseendet åtskilligt sägas både för och emot, men jag vill endast återropa det faktiska förhållandet att, utan hänsigt till sådana betänkligheter, enahanda fråga varit förnyade gånger behandlad dels af Stats-Utskottet och dels af fordna Ekonomi-Utskottet.

Sednast förevar frågan om biskopsembetenas indragning vid 1867 års riksdag, då Stats-Utskottet, till hvilket ärendet remitterades, deröfver afgaf Utlåtande, som af båda Kamrarne godkändes och föranledde underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t. Frågan om prebendepastoraten förevar sednast vid 1865—1866 årens riksdag, då Ekonomi-Utskottet behandlade detta ärende och deröfver afgaf utlåtande, som likaledes föranledde underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t. Begge dessa frågor hafva således redan af Representationen blifvit behandlade, och jag anhåller att få lemna del af det hufvudsakliga innehållet af skrivelserna i ämnet.

Rörande biskopsembetenas indragning heter det i den underdåniga skrifvelsen bland annat: "då de många och viktiga embets-göromål, som enligt kyrkolagen, tillkomma biskoparne, äro enligt Riksdagens tanke af den vikt, att detta embetes borttagande icke synes kunna ifrågakomma utan i samband med en genomgripande förändring af hela kyrkostyrelsen" — — — och på grund häraf anhöll

Riksdagen

Riksdagen "att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, hvilken organisation numera må vara för Svenska kyrkans styrelse mest ändamålsenlig samt till främdeles sammanträdande Kyrkomöte i sådant hänseende afgifva nådigt förslag". — Såsom känt är, har ock Kongl. Maj:t afgifvit nådig Proposition till Kyrkomötet angående domkapitlens reorganisation.

Beträffande den andra frågan hafva Rikets Ständer vid 1865—1866 årens riksdag likaledes i underdånig skrifvelse anhållit, att Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande frågan om prebendepastoratens indragning och gifva kommande Riksdag kännedom om resultatet. Äfven denna fråga har varit föremål för Kyrkomötets behandling och har Kyrkomötet i hufvudsakliga delar gillat de åsikter som Rikets Ständer uttalat.

Ser man nu bort från både de formella bristerna i sjelfva motionen och de betänkligheter i konstitutionellt hänseende som Stats-Utskottet framställt, så torde det finnas giltiga skäl för att lika med Andra Kammaren hänvisa motionen till Lag-Utskottet, enär såväl frågan om biskopsembetenas attributioner som frågan om prebendepastoratens indragning utgöra föremål för kyrkolag och jag anser mig på grund deraf böra hemställa, om ej Kammaren behagade förklara motionen tillhöra sistnämnda Utskott.

Grefve af Ugglas: Herr vice Talmannen har fäst Kammarens uppmärksamhet derpå, att vid 1867 års riksdag Stats-Utskottet behandlade en liknande motion. Jag får likväl erinra, att berörda motion icke var af alldeles enahanda beskaffenhet med den nu ifrågasvarande. Ty i den motion, som behandlades vid 1867 års riksdag, var det icke fråga om indragning af alla biskopsembetena, utan om bibehållandet af erkebiskopsembetet och, om jag icke misstager mig, biskopsembetena i Lund och Hernösand. Den sålunda ifrågasatta indragningen stod således icke i absolut strid mot grundlagens bestämmelser. Nu åter, då behandling af frågan icke kan ega rum, för såvidt icke en motsvarande grundlagsförändring beslutes, så har Stats-Utskottet ansett, att detta ärende icke tillhörde dess befattning, åtminstone icke i första hand, eller innan frågan om grundlagsförändringen blifvit afgjord. Då emellertid Andra Kammaren funnit sig böra remittera denna motion till Lag-Utskottet, så vill jag icke motsätta mig, att enahanda behandlingssätt eger rum äfven inom denna Kammare, ehuru jag anser att dermed ingenting vinnas, enär Lag-Utskottet icke kan i grundlagsenlig ordning företaga denna fråga till behandling.

Herr vice Talmannen: Med anledning af Grefve Ugglas' framställning vill jag erinra, att vid 1867 års riksdag visserligen förekom till behandling en motion, der fråga var om indragning af vissa biskopsembeten. Men denna motion behandlades i sammanhang med en annan, vid samma riksdag väckt, motion, i hvilken ifrågasattes indragning af alla biskopsembetena. Detta synes af Riksdagens underdåniga skrifvelse till Kongl. Maj:t, der det heter: "Ut i särskilde

hos Riksdagen gjorda framställningar är föreslaget, att då de högt aflönade biskopsembetena numera vore helt och hållet obehöfliga för såväl skolväsendet, som kyrkostyrelsen, nämnda embeten måtte, i mån af uppkomna ledigheter indragas, samt lönerna till Statsverket ingå“.

Grefve af Ugglas: Det är fullkomligt sannt, att vid 1867 års riksdag äfven förekommit en sådan motion, hvori ifrågasattes indragning af samtliga biskopsembetena. Men då Stats-Utskottet hade att behandla den nyss omförmälda motionen angående indragning af endast vissa biskopsembeten, så tyckte man det icke vara skäl att åtskilja dessa begge motioner, utan fingo de göra sällskap till Stats-Utskottet. Om emellertid äfven den andra motionen hade gällt indragning af alla biskopsembetena, så torde det väl få antagas att motionerna icke hade bort till Stats-Utskottet hänvisas.

Efter härmed slutad öfverläggning, framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Herr vice Talmannens förslag, att Kammaren skulle förklara den ifrågavarande motionen tillhöra Lag-Utskottets behandling, och, då denna proposition besvarades med många ja jemte åtskilliga nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets den 6 dennes på bordet lagda Memorial N:o 1, med den till Riksdagen af fullmäktige i Riksgälds-kontoret afgifna berättelse.

Efter föredragning af Bevillnings-Utskottets den 6 dennes på bordet lagda Memorial N:o 1, med återlemnande af en inom Riksdagens Andra Kammare af Herr P. A. Åkerlund väckt motion; lades detta memorial till handlingarne, med förklarande, att den deri omförmälda motionen borde af Tillfälligt Utskott behandlas.

Föredrogs Lag-Utskottets den 6 dennes bordlagda Utlåtande N:o 1, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion, innefattande förslag till lag rörande emigrant-agenter.

Herr Nordström: För min del tror jag icke att de skäl, som Lag-Utskottet anført för återförvisande af denna motion, kunna anses giltiga. Lag-Utskottet må i anledning af motiven framställa de förslag som Utskottet finner lämpliga; men Utskottet har icke någon anledning att undandra sig frågans behandling. Det kan visserligen finnas många skäl att i en lag angående emigrationen uppställa vissa vilkor, vissa bestämmelser, som måste vara fullgjorda, innan

emigrationen är lagenlig och får af auktoriteterna i laglig ordning gynnas. Men om också en sådan lag derigenom i viss mån erhåller egenskapen af en polisförordning, så faller den likväl till sitt ursprung inom civilrättens område och egnar sig sålunda efter mitt omdöme till föremål för Lag-Utskottets behandling. Jag anhåller, att Lag-Utskottets hemställan måtte afslås och motionen till Utskottet återförvisas.

Herr vice Talmannen: Inom talmanskonferensen har denna fråga varit föremål för öfverläggning; och då det här icke var fråga om någon lag för emigranter, utan blott om ett polisstadgande med afseende å emigrant-agenter, så förekom inom talmanskonferensen icke någon tvekan att ärendet borde rätteligen hänvisas till behandling af Tillfälligt Utskott; om förklarande hvaraf jag anhåller.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att i afseende å förevarande Utlåtande hade yrkats, dels att detsamma skulle läggas till handlingarne med förklarande, att den deri omförmälda motionen borde af Tillfälligt Utskott behandlas, och dels att Kammarerna, med Utlåtandets läggande till handlingarne, skulle förklara motionen tillhöra Lag-Utskottets behandling; framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på förstberörda yrkande och, då dervid svarades många ja, blandade med nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Efter föredragning af Lag-Utskottets den 6 dennes bordlagda Utlåtande N:o 2, i anledning af Andra Kammarernas remiss af motion, åsyftande åtgärder till hämmande af emigrationen; lades Utlåtandet till handlingarne och motionen förklarades böra af Tillfälligt Utskott handläggas.

Föredrogs och godkändes Lag-Utskottets den 6 dennes bordlagda Utlåtande N:o 3, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitie-ombudsmans embetsförvaltning.

Herr Grefven och Talmannen hemställde, huruvida Kammarerna, i enlighet med hvad Talmännen vid hållet sammantråde öfverenskommit att föreslå, behagade besluta, dels att Onsdagen den 17 dennes företaga val af sex revisorer och tre suppleanter för deltagande i den revision af Statsverkets, Riksbankens och Riksgälds-kontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som under innevarande år skall ega rum, dels ock att Lördagen den 20 dennes företaga val af såväl tjugofyra valmän för utseende af Riksdagens Justitie-ombudsman och hans supp-

leant, som ock, jemlikt 2:dra mom. i 7 § af Kammarens ordningsstadga, sex suppleanter för desse valmän.

Ropades ja.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets nedannämnda Utlåtanden:

N:o 6, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående försäljning af den till regementsskrifvare-bostället vid Helsinge regemente Norrbyn hörande andel i laxfisket Hofdan i Ljusne elf;

N:o 7, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition i fråga om skattefrihet för Tärnafors lappskoleboställe och Laxnäs kapellpredikants-boställe i Westerbottens län.

N:o 8, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående afsöndring från kronohemmanet 1:dels mantal N:o 2 Föra på Öland af plats för en folkskolebyggnad med tillhörande tomt och planteringsland;

N:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om försäljning af Kronans till landtmäterikontor hittills begagnade hus med tillhörande tomt i Wisby;

N:o 10, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående jordafsöndring från fanjunkarebostället Stoby vid Skånska Husarregementet, för Stoby församlings kyrkas och skolas behöf;

N:o 11, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående afsöndring af jord från ryttmästarebostället Silfåkra vid Skånska Husarregementet, för anläggning af kyrka med kyrkogård samt sockenstuga och fattighus åt Kellna församling;

N:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition i fråga om upplåtelse under ständigt besittningsrätt af åtskilliga lägenheter å Kungsörs kungsladugård;

N:o 13, i anledning af väckt motion angående befrielse för augmentshemman inom Kungsörs fögderi från dagsverkslösen;

N:o 14, i anledning af väckt motion angående förändradt utgörande af arrendespannålen från akademiprebendehemman;

N:o 15, i anledning af väckt motion om lindring i den en del kronoskatteगतuhus åliggande dagsverksskyldighet till kungsgården Hjelmsult;

N:o 16, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående statsbidrag till vägomläggningar inom Kronobergs, Calmar och Jönköpings län, för beredande af arbetsförtjenst åt den nödlidande befolkningen i dessa län;

N:o 17, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående

beviljande af medel till undsättning för de i följd af 1868 års missväxt nödlidande delar af riket;

N:o 18, i anledning af väckt motion om utdelande af ett exemplar utaf riksdagstrycket till hvarje kommun i riket;

N:o 19, i anledning af väckta motioner om beviljande af låneunderstöd för laga skiften i Westerbottens och Norrbottens län; samt

N:o 20, i anledning af väckt motion om två års förlängd räntefrihet för det till sjön Wesans uttappning beviljade lån.

Kammaren åtskiljdes kl. 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 13 Februari 1869.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades sex protokollsutdrag för den 10 och protokollet för den 3 dennes.

Sedan Herr Grefven och Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet Berg anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren aflemna några Kongl. Propositioner, framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Grefven och Talmannen Kongl. Maj:ts nådiga Propositioner:

1:o angående Postverkets utgiftsstater för år 1870; och

2:o angående normal aflöningsstat för Tullverket samt stater å öfriga utgifter och omkostnader vid samma verk för år 1870.

Härefter föredrogos de Kongl. Propositionerna och bordlades.